

Список використаних джерел

1. Гусєва Т. О., Бондаренко Ю.А Соціальна реабілітація осіб з інвалідністю як засіб соціальної інтеграції в суспільство : стаття Суми 8 с.[Електронний ресурс] URL:<https://repository.sspu.edu.ua/bitstream/123456789/11131/1/Husieva.pdf>
2. Тюття Л.Т., Іванова І.Б. Соціальна робота: теорія і практика. *СОЦІАЛЬНА АДАПТАЦІЯ І РЕАБІЛІТАЦІЯ* Київ: ВМУРОЛ «Україна». 2004. 408 с.
3. Система реабілітації дітей та молоді з інвалідністю. URL :<https://vipsoft.blob.core.windows.net/contest/b42215da09f64ffa2f6855dc60c5bbca.pdf> (дата звернення 09.12.2023)
4. Сазанова І.О. Основи практичної діяльності у фізичній реабілітації. *Соціальна реабілітація: мета, завдання, оцінка ефективності. Біоетика в процесі реабілітації*: Методичні рекомендації для практичних занять / ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ URL : http://dspace.zsmu.edu.ua/bitstream/123456789/12904/1/Sazanova_%D0%BF6.pdf
5. Європейська база даних «Здоров'я для всіх» [Електронний ресурс] URL: <https://www.who.int/europe/home?v=welcome> (дата звернення 13.11.2023)
6. Остролуцька Л. І. Розвиток центрів реабілітації дітей та молоді з інвалідністю в Україні (90-ті рр. XX – початок XXI століття) : дис.канд.пед.наук13.00.0.5.Київ,2021.326с. https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/36223/1/dis_%D0%9E%D1%81%D1%82%D1%80%D0%BE%D0%BB%D1%83%D1%86%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20%D0%9B.%D0%86.pdf

Гонтаренко Л. О. – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри соціальних і гуманітарних дисциплін соціально-психологічного факультету Національного університету цивільного захисту України

ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ВИМУШЕНО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ

Актуальність. Процедура, соціального консультування в умовах військового часу вимагає комплексного підходу забезпечення необхідною інформацією від багатьох фахівців з різних напрямів, щоб надати орієнтири ВПО. Окрім цього, одночасного вирішення вимагають не тільки окремі громадяни, а сім'ї, групи, іноді

навіть общини, що є вимушено переміщені. Натепер постала проблема тривалості статусу ВПО, декількоразовість переміщення деяких. З'явилися також примусово переміщені осіб, особливо із дітьми, що виявляє їх особливий стан.

Постанова проблеми. Люди, що були змушені покинути своє постійне місце проживання втікали від негативних наслідків війни: від постійних бомбардувань, насильства, обмеження та порушення прав людини. Але це громадяни, які залишаються на території своєї країни та під захистом її законів. Міграція, хоча і в рамках власної держави є дуже важким випробуванням, як для кожної людини так і як соціально-політичною і культурною проблемою людства в цілому. Внутрішня міграція спричиняє значні зміни не тільки в особистісному житті, а і в соціально-економічному житті країни.

Внутрішньо переміщеними особами стають не лише внаслідок переселення, але і в очікуванні таких наслідків. Зараз з'являється категорія ВПО, що переміщується задля уникнення можливих наслідків військових дій. Деякі змінюють декілька разів місце проживання не пристосувавшись до нових умов і вимог (сільська місцевість). Для багатьох відсутність звичної інфраструктури, закладів освіти та багато іншого не дає можливість почувалися комфортно. Нагадаємо, що більшість живе значною кількістю у невеличких приміщеннях, що викликає додаткові складності сумісного проживання. З'явилися ті, хто знайшов роботу в інших регіонах, та ще налагоджує побут та вбудовується в нові громади. Також на сьогоднішній день не існує певного консенсусу щодо того, протягом якого періоду необхідно вважати людину внутрішньо переміщеною особою, скільки разів він може змінювати місце перебування, залишаючись в статусі ВПО та коли цей статус має бути припинений. Закінчиться дія статусу після повернення на своє попереднє місце, чи буде взагалі це можливим, при руйнуваннях у нинішній війні повністю цілих міст.

Постає питання про розповсюдження статусу на дітей в наступному поколінні, також здатність держави надавати допомогу. Не менш гострим є питання користування статусом ВПО вихідців із регіонів без військових дій та небезпеки. Однак може постати питання про закінчення терміну внутрішнього переміщення за постановою держави і закінчення надання допомоги, навіть для тих людей яким

нікуди повертатися. Тоді виникне необхідність швидкої вбудови в нове середовище, що на початку перебування не було необхідним, а лише тимчасовим. Програма компенсування за зруйноване житло, та лояльні програми для переселенців може і вирішати питання забезпечення житлом на новому місці, а як будуть проходити процеси соціальної реабілітації і відновлення.

Розміщення населення постає нагальним питанням, що вимагає швидкого вирішення. В кожному регіоні з великим напливом переселенців змінюються процеси індустріалізації регіонів, урбанізаційні процеси, з'являється нова форма, що не була характерна до війни: територіальна мобільність. Такі форми міграції, як добровільна, вимушена і примусова, дуже швидко змінюються та накладаються одна на одну, що вимагає більш швидких рішень, переорієнтацію до нових вимог і накладання цілою системою переживань та психологічних стресів, що знов буде потребою боротьби з ними. Таким чином ВПО стають окремою категорією осіб, що втрачають звичайні життєві орієнтири.

Тому сьогодні все більше говорять про процес приживання на новій території і нових умовах, тоді як самі переселенці не визначились в ситуації, що не стала стійкою в сьогоднішніх умовах війни. Багато людей перебувають у стані тимчасового переміщення та бажають повернення до своїх постійних місць проживання, що у деяких випадках є можливим (житло не ушкоджене, або можливо відремонтувати; робота зберігається або ні). Але найбільш вагомим є соціально-економічна характеристика регіону, що змінилася за військовий період суттєво і в попередній стан повернеться не скоро, або навіть ніколи, чи через достатньо великий проміжок часу, що обумовлює безробіття, відсутність звичної інфраструктури та інше.

Приживання в новому місці пов'язано також із тривалим процесом пристосування до нових умов, до сприйняття та вливання до корінного населення з його культурними особливостями, етнічними та релігійними особливостями. Новим є, разом с усім вищевикладеним, і зміни у самій державі в Економічному, культурному, мовному, релігійному та інших напрямках.

Висновки. Таким чином як об'єктивні так і суб'єктивні проблеми переселенців, з якими вони зіштовхуються не тільки вирішуються, але і поступово

збільшуються, що вимагає додаткових ресурсів на подолання, ресурсів, які вже виснажені та потребують додаткової роботи з фахівцями на новому рівні і для осіб, які ззовні пристосувалися до нових умов та викликів. Необхідно розробити більш детальні підходи вирішення багатьох нових питань і вимог в усіх напрямках.

Відновлення гармонійного існування в новому середовищі процес складний, багатофункціональний та багатоетапний. Кожна особа проходить по різному і тривалість теж не однакова, тому проходження є проблемним і болючим як для людини, так і країни в цілому.

Грицюк Л. А. – директор Миколаївської гімназії № 29 Миколаївської міської ради Миколаївської області

СОЦІАЛЬНО-ЕМОЦІЙНЕ ТА ЕТИЧНЕ НАВЧАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗБУДОВИ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Переорієнтація сучасної української школи зі знаннєвої на компетентнісну має на меті формування в учнів життєвого досвіду, здобуття необхідних знань, умінь та цінностей, потрібних для успішної реалізації у швидко змінюваному суспільстві. Навчання без розвитку емоційної складової інтелекту може викликати труднощі в побудові стосунків, розумінні власних потреб і бажань, визначенні свого місця в соціумі. Тому в Новій українській школі так багато уваги приділяється розвитку емоційного інтелекту школярів, а саме навчити учнів будувати ефективні відносини з іншими та розуміти власні емоції.

У 2019 році 26 шкіл з різних регіонів України, зокрема і Миколаївська гімназія № 29, увійшли у пілотний проєкт з розвитку м'яких навичок через систему SEE Learning (соціально-емоційного та етичного навчання) від Університету Еморі (США). Проєкт покликаний допомагати закладам вирішувати проблему булінгу та підвищувати задоволення учнів від навчання [2].

Впровадження СЕЕН в гімназії, відбувалося за напрямками – уроки СЕЕН, інтеграція в уроки, індивідуальні консультації, робота батьківського клубу і вчительської групи у фейсбуці для обміну досвідом та створення педагогічної студії «Вивчаємо і практикуємо СЕЕН».